

dan alleen als middel — nimmer als doel. En daarom zullen er uit de onbelijnde diepten der ziel steeds krachten opwaken, die reformatorisch de lijnen-systemen losmaken, lenig en soepel maken en opheffen op hooger niveau. Lijnen-systemen in het voorwerpelijke, begripmatige, geformuleerde en georganiseerde lijnen-systemen vormen dan ook nimmer een „gesloten systeem“, een gesloten causaalsamenhang.

Lijnen zijn er wel, maar elke lijn rust met beide einden in het onbelijnde van het zieleleven, en laat zich nimmer restloos op begripmatige wijze met eenige andere „lijn“ verbinden. „Lijnen“ zijn slechts tijdelijke en betrekkelijke „verrijwendingen“ van het eigenlijk geestelijke leven en rusten derhalve ook niet in elkander, maar in de diepte van het zieleleven, waarmede lijnen-systemen opwellen als golven en deiningen van dat wat bruist en opwast, vloeit en wegvloeit en zinkt in de ziel. En de ziel rust in God, die het leven en den adem en alle krachten geeft.

Wil men de kwestie ten slotte ook nog zien in de lijst van de geschiedenis der filosofie, zoo moge dit ook nog met een enkel woord worden aangeduid.

Gaat n.l. in de in deze artikelen behandelde kwestie om de aloude tegenstelling tusschen Plato en Aristoteles.

De Roomsche kerk denkt het Christendom op Aristotelische wijze. Het is Thomas van Aquino, de Roomsche Aristoteles, die dit in de Roomsche kerk klassiek heeft gemaakt. En dit Aristotelisme beteekent: overschatting van den vorm tegenover den geest, een begripmatige scholastiek die „de zuiverheid“ verafgoot ten koste van 't zieleleven en de persoonlijkheid.

De Protestantische kerk is in haar grondprincipes Platonisch. Augustinus, de Christelijke Plato, heeft dit in de Christelijke kerk klassiek gemaakt. En deze denkwijze naar Plato doet geest, ziel en persoonlijkheid op de rechte wijze eeren boven het tijdelijk-vormelijke, begripmatige en organisatorische.

Wij moeten telkens vanuit de scholastiek naar Augustinus terug. Luther, afgezien van zijn latere „lutheranisme“ greep het in den aanvang der reformatie volkomen goed in zijn boekje „de vrijheid van den Christus-mensch“. Calvijn greep volkomen terecht achter Thomas Aquino naar den grootsten kerkvader, n.l. Augustinus.

Deze artikelen wilden wijzen op het rommelseerend scholastisch gevaar, dat onze kringen na sterk dogmatische tijden met versteening en verstarring bedreigt en oproepen tot het echt Protestantische, dat boven de scholastiek uit en door de scholastiek heen opkomt voor het recht van de ziel, den geest en de persoonlijkheid.

't Is Plato boven Aristoteles, Augustinus boven Thomas Aquino — en 't is in den diepsten grond — de echt reformatorische gedachte van de Heilige Schrift boven de leer der kerk.

VAN DER VAART SMIT.

UIT DE SCHRIFT.

Tweede stem.

Terwijl Petrus nog sprak, zie, een lichte wolke... en zie, een stem uit de wolke.
Matth. 17:5. Vgl. Marc. 9:7, Luc. 9:35.

Zwaar is het in Gods koninkrijk, de overgangen te vinden. Doch zwaarigheid is er ook in het vinden van den doorgang. Te weten de uren, die voor Gods werk gesteld zijn, dat is in de ziel van Gods geroepenen de moeilijke vraag. Doch als de uren gevonden zijn, dan zijn zij nog niet den last ontheven; dan komt het er op aan, dat ze de uren verduren en de uren geven haar volle maat en toch ook niets meer dan die. Achter elk uur toch staat een tweede; en van de ene stonde, die daar slaat, is er altijd de jacht naar de volgende, die komt. Dat volgende uur heeft ook zijn tijd, door God bepaald. Het mag niet zijn loop vertragen en zijn komst mag ook niemand willen verhaasten.

Weten wij die dingen?

Ja, wij weten ze ook zeer wel; en toch, wij doen daarnaar niet. Wij schenken aan dat ééne oogenblik van Gods uur, waarop de klok slaat, en aan dat ééne punt van onzen weg, waar de mijlpaal staat, onze bijzondere aandacht en we ontleenen de vreugde eraan of wel de smart van zelfbezuiniging en zelfherkenning. Maar als wij daarna aan de volgende oogenblikken niet geven al onze aandacht en den afstand tusschen den eenen en den anderen mijlpaal afleggen zonder bewuste gedachten, dan hebben wij vergeten, dat iedere seconde dezelfde beteekenis, ieder punt van den weg gelijke geschiktheid heeft om ons te brengen naar ons doel.

Dan komt de verzoeking. Is er de ure der ellende en staat op den weg van smarten onze voet, dan willen wij tot het uur zeggen: vlied haastig heen, en den weg wilden wij, indien wij konden, zoo gaarne verkorten. Doch is er in onze stonden de vreugde en wordt ons pad het licht gezond, dan zouden wij willen rekken de uren,

willen verschuiven het oogenblik, dat naar Gods wil voor de stonde, die volgt, moet aanbreeken ter rechter tijd. En dat zou onze zonde zijn, dat 's reeds onze overtreding tegen die wet van het koninkrijk Gods, waarnaar alle ding haast heeft, schoon geen ding overhaasting dult.

Den Christus Gods is ook de vraag voorgelegd, in verzoeking en in beproeving, of hij wilde getrouw zijn niet alleen in het kiezen, maar ook in het vol-dragen der uren, der tijden Gods. Als hem bij den doop de stem van boven met hoorbare klanken het uur heeft geslagen, dan mag hij tot dat oogenblik van stille overgave in gebod niet zeggen: o, toef gij nog, gij zijt zoo schoon. Want het onmiddellijk volgende moment is in de persing zijner dagen niet minder gewichtig dan dit heerlijk oogenblik. Hem drijft dan de Geest; want daar is haast als Gods uren verglijden. En in de ure der verzoeking in de woestijn komt tot hem de Satan om hem te vragen, of hij zijn tijden niet wat in wil krimpen en van zijn klok aiet de wijzers zou willen vooruitschuiven.

Toen weigerde de Christus; hij heeft zijn uren voleind, klaar en bewust.

Doch zie, straks op den berg der verheerlijking komt tot hem, beproevend, de andere vraag, of hij nu niet de uren wil rekken, of hij den slag van de donkere ure der smart, zoo hij die kiest en kiezen blijft, niet wat verschuiven wil. Die vraag komt tot hem in het verschijnen van de gezanten van het hemelsche hof; Mozes en Elia, en bij hen het licht en om hen de klaarte des hemels, hoe zou niet daarvoor Jezus' ziel gevoelig zijn? O ja, hij kiest wel den weg der smarten en hij neemt zijnen uitgang te Jerusaleem; opstijgen zal hij niet zonder eers: neder te dalen, ook ter helle toe. Maar wachten, wachten, o God, is wachten ook al zonde? Hebt gij dan altijd haast? Mag Jezus, de strijder, in vlammen den ijver tot de zon zeggen, dat ze stilstaat, en mag de meerdere Jezus, de van den strijd vermoeide, niet op dit uur van vrede zeggen: zon, sta stil, en gij maan? Is daar dan altijd de wet van Saul, den huttigen vervolger, en van den meerdere van Saul, dat niemand stil mag staan ter verpoizing, zelfs niet de zoon des konings?

En hoor, daar spreekt een stem. Het is de stem van Petrus. Heere, wat tref dat, dat wij hier zijn; laat ons dit oogenblik vasthouden; laat ons deze schoonheid fixeren; laat ons hier blijven en de wereld vergeten, en de smart vergeten en blijven staan in licht en in hemelglans!

De beproeving en de verzoeking. En die beide voor Christus. Maar o, indien hier Christus den tijd wil rekken, en het uur, dat God hem stelt, weigert te ontvangen ter rechter tijd! Zwaarder dan ooit een mensch gevoeld heeft, zal hem die zonde zijn. Kers is er een geweest, die tot den Satan zeide:

Zoo 'k immer tot één uur mocht zeggen,
„Gij zijt zoo schoon, waarom zoo kort?“
Dan moogt ge mij aan banden leggen,
Dan worde ik in 't verderf gestort.

Maar in den meest volstrekten zin geldt van den Christus Gods deze gebondenheid in woord en daad. Indien hij de schoone ure wil besteden en verlengen, het zou dezelfde zonde hem zijn, als wanneer hij in de wildernis Satan had toegegeven, toen deze hem infloisterde, wat hij reeds wist: dat lang, lang, lang waren de dagen, de uren der nachten; lang, en toch wel immers te bekorten, die veertig hongerdagen, die veertig nachten van vereenzaming. Want in beide gevallen zou dat de ééne zonde geweest zijn tegen de persing Gods, die de historie wil voleindigen en zijn Zoon met haar op het door hem gekozen uur, niet eerder, maar ook niet later.

Doch Christus heeft den eerbied, die hem past, voor de tijden Gods.

Nu komt de stem van den hemel Christus verblijden en onderwijzen zijn discipelen.

Christus komt zij verblijden. Zie, hij heeft gekozen hem is gewezen de weg der smarten, die loopt door Jerusaleem en in deze heilige stonde, waar alles Christus' zuiver-menschelijke ziel volheerlijk toesprekt, strekt hij geen oogenblik de hand uit, naar het licht, vanwaar hij gekomen is. Hij is trouw in het kiezen der uren, en Gods eerste stem heeft hem dat lofprijzend gezegd. Maar niet minder is hij getrouw in het bewaren der keuze. Hij heeft den overgang gewild en in den doorgang aanzet hij niet. Deze is Gods geliefde Zoon, in welken Gods welbehagen rust.

En wat u aangaat, discipelen, weet gij niet, dat ook voor u de stem van boven te zeggen heeft, wat u noodzakelijk is als brood? Zie, daar is toch een groote weldadigheid Gods in deze stem. Toen de eerste maal bij den Jordaan de hemel geluidenis gaf, toen was daar een schare, een breede, die zag en hoorde. Maar nu zijt gij drie in getal, en niet verder dan tot uwe ooren laat op dezen bergtop God uitbreken zijn sterk geluid. Is er aan den voet van den berg ook maar iemand, die hoort? Immers neen; de ellende blijft er van een gebonden ellendige en van discipelen, die niet

ontbinden kunnen. Voor u, dat is voor drie, schenkt God de gracie van een hemelstem. Te vragen hoeft gij nu niet meer, of de hemel ook veel wil doen voor de recht-zetting van gedachten in de zielen van discipelen van Jezus. Petrus, Simon, gij wildet in Caesarea Philippi uw Meester de donkerheid onzeggen en nu wilt gij met licht zijn kleed en met vrolijkheid zijn pad langer toeien dan God. Ga weg achter hem en houd uw Meester niet op.

Luister naar de stem, die van boven u in de rede valt, zoo zondig en zoo dwaas is uw rede.

En gij, die deze dingen leest, herinner u, dat op den weg van Gods Zoon tot uw verlossing de menschen het waren, die Gods strijder voor hun vrede tegenhielden. Ge zult met schaamte belijden, dat in het werk der verlossing alles van u was dwaasheid en leugen. Maar ge zult met vreugde de stem verstaan, die tot u zegt: hoort hem; want niet het zien naar zijn licht, maar het hooren van de noodzakelijkheid van zijn donkeren smartengang, dat brengt u tot de rijpheid van Gods voldragen uur.

En indien gij hoort, indien gij hoort naar de stem van boven en de stem van Christus, grooter dan uwe schaamte zal dan deze uwe blijdschap zijn.

Zoodanig een Hoogepriester, belooft hij ons niet? Heeft u ook iets in hem ontbroken?

K. SCHILDER.

KERKELIJK LEVEN.

Het studeeren der Ouderlingen.

VI.

Kan de Ouderlingconferentie uitnemend dienen om bij de opzieners geesdrift te wekken tot hun ambt, en hun attentie meer te scherpen voor de groote vragen van onzen tijd; kan de kerkeraadsvergadering, waarop eenig onderwerp, dat de regering der kerk raakt, wordt behandeld, niet weinig bevorderlijk zijn aan hun ambtelijke ontwikkeling, toch kan daarmee niet worden volstaan.

Het bevestigingsformulier eischt van de ouderlingen juist persoonlijk onderzoek en persoonlijke oefening.

Er staat: „Om hetwelk te doen, de Ouderlingen schuldig zijn, Gods Woord naarstig te onderzoeken en zichzelf geduriglijk te oefenen in de overtuiging van de verborgenheden des geloofs.“

Vooral het laatste deel dezer zinsnede laat het persoonlijke in dit werk zoo duidelijk uitkomen.

Hier wordt niet gevraagd, dat zij elkander, maar zichzelf zullen oefenen.

Trouwens, ieder, die zich in eenige zaak heeft ingewerkt, weet, dat gezamenlijke oefening, cursorische leiding een hulpdienst kunnen verleen, welke soms onmisbaar is, maar dat de nadruk valt op de persoonlijke verwerking.

Zullen onze ouderlingen persoonlijkheden zijn, zullen ze geen imitatie worden van den een of den ander, zullen hun karakteristieke gaven zich ontplooien, dan behoeven zij ieder voor zich het Schriftonderzoek en de oefening in de geloofs-overlegging waar te nemen.

Hierbij doet zich in onze dagen al dadelijk de vraag op: waar halen zij den tijd vandaan?

Door het ambt te aanvaarden, staan de ouderlingen reeds veel van hun vrijen tijd aan de gemeente af. Zij hebben de kerkeraadsvergaderingen bij te wonen en huisbezoek te doen. Bovendien worden de ouderlingen meest gekozen uit hen, die in het vereenigingsleven min of meer op den voorgrond traden. Zij kunnen die vereenigingen, welke vaak met hen vergroeid zijn, niet maar zoo aan haar lot overlaten. Waarbij dan nog komt, dat de keuze voor een geschikten plaatsvervanger gewoonlijk niet bijster groot is.

Zoo zijn in de groote steden de ouderlingen dan ook overbelast.

Zij komen avonden te kort.

Waar moeten zij dan de gelegenheid tot bijzondere studie zoeken?

Dat heeft menigeen ertoe geleid om die studie er maar aan te geven.

Het ging hun aan het hart, doch ze wisten er niet anders op.

Ze konden nu eenmaal van één dag er geen twee maken.

Maar de gemeente ondervindt er de nadeelige gevolgen van.

Ze ontgroeit aan zulke ambtsdragers.

En het tragische is, dat die ouderlingen vaak meenen, er zich nog al aardig te hebben doorheen geslagen.

Het vergaat hun als menigen predikant.

De eischen der praktijk leggen op den predikant, die in een groote gemeente werkt, zulk een beslag, dat, wilde hij aan alles voldoen van Maandagmorgen tot Zaterdagavond in de weer zou moeten zijn om dan 's Zondags ter verpoizing te preken.

Al te velen laten zich op die manier leven. Zij worden geleefd door de praktijk. Zij laten zich maar voortstuwen door wenschen van dezen en dien.

En r
Dat
Rijk
alle w
zijn in
En c
Maan
Eers
Zij
genome
Doch
heid.
Zoo
stond,
ken w
leggen
te sp
(histo
men h
Vier
ter ge
preek
de ver
haar l
hij in
men m
jaren
men p
herder,
men u
dag da
bedient
aureol
voor e
schelijk
Men
niet h
Maar
ten nie
hun st
getrouw
kwijten
dikte
Moes
geoten
laten v
en zich
blijven
daarna
Nauw
zooveel
rige ve
Maar
Ook
Als
kant e
En c
wijzig
Men
hem n
Daar
lingen.
Doch
schepp
Hoe
koel w
Het

Een
De v
Voor
dient
pische
En
Christe
gelijk v
of dire
haar t
Wat
men te
kan ne
men er
bedoel
Of e
heeft
historie
Bij E
onder
Want
kersten
plaats
getrede
Kerster
Hoe
En
Kerster
king, P
gebed
De
Zij
Zelf
is de
Nu
hulpmi
pitaat
len dr
deren